

Beantwoording van de Nota van inlichtingen

Gegevens marktconsultatie en opdrachtgever	
Titel	Marktconsultatie ICT-oplossing Identity and Access Management (IAM)
Opdrachtgever	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, SSC-ICT
Kenmerk	201865002.030.012

Dit is de Nota van Inlichtingen versie 1.0 van datum 23-2-2026 waarin de gestelde vragen en opmerkingen van marktpartijen, naar aanleiding van de marktconsultatie, worden beantwoord.

Vraag 1	De nieuwe gedeelde oplossing dient o.a. te voldoen aan uniforme IDU- en governance processen en een uniform informatiemodel, met beperkte ruimte voor inrichtingskeuzes per deelnemer. Kunt u toelichten op welke onderdelen nog configuratieruimte per departement wordt voorzien?
Antwoord	Voor het Identiteitsbeheer voorzien we uniforme processen waarmee account lifecycle management per deelnemende departementen kan worden toegepast. Voor het Toegangsbeheer kunnen verschillende workflows selectief per deelnemende departement worden ingezet.

Vraag 2	Er wordt uitgegaan van één multi-tenant oplossing met logische scheiding per deelnemer. Kunt u bevestigen of departementen eigen lifecycle policies, eigen attribute sets en eigen rolesets mogen hanteren binnen hun tenant?
Antwoord	Deelnemende organisaties mogen in principe hun eigen lifecycle policies, eigen attribootsets en eigen business role-sets hanteren binnen hun tenant, op voorwaarde dat deze niet conflicteren met de centrale policies, attributen en role-sets.

Vraag 3	In het marktconsultatiedocument wordt zowel gesproken over "identiteitsbeheer" als "toegangsbeheer" binnen de nieuwe gedeelde IAM-voorziening. Kunt u bevestigen dat de beoogde oplossing zowel Identity Governance & Administration (IGA) als Access Management (AM) functionaliteiten dient te omvatten? Kunt u daarbij toelichten of deze functionaliteiten: • Integraal binnen één product moeten worden geleverd, of • Via een suite van samenwerkende producten mogen worden ingevuld, zolang deze worden aangeboden als één dienst?
Antwoord	Ja, IGA en AM maken beide deel uit van de beoogde oplossing. Liefst in één oplossing, maar een suite wordt niet uitgesloten. Hierbij opgemerkt dat authenticatie service geen onderdeel uitmaakt van de gevraagde oplossing.

Vraag 4	Om de financiële vragen over bemensing en planning goed te kunnen beantwoorden, ontvangen wij graag nadere toelichting op de rolverdeling tijdens de implementatie. Kunt u aangeven welke activiteiten SSC-ICT zelf verwacht uit te voeren en voor welke activiteiten ondersteuning van de Opdrachtnemer wordt gevraagd?
Antwoord	Allereerst, ons antwoord graag beschouwen in het licht van het geschetste scenario. Tijdens de implementatie wordt van Opdrachtnemer verwacht dat deze verantwoordelijkheid draagt voor het opstellen van het concept implementatieplan, het applicatie-ontwerp en het realiseren van de systeeminrichting van de oplossing inclusief migratie van businesslogica voor de binnen de scope vallende koppelvlakken. Dit geschiedt in nauwe samenwerking met de vertegenwoordiging van Opdrachtgever. De rolverdeling is globaal als volgt.

Onderwerp	Hoofdverantwoordelijke	Bijdrage
Implementatieplan	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
Functioneel ontwerp	Opdrachtgever	Opdrachtnemer
Technisch ontwerp	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
Realisatie koppelvlakken	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
Ketenintegratietest	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
Gebruikersacceptatie test	Opdrachtgever	Opdrachtnemer
Datamigratie	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
Training	Opdrachtnemer	Opdrachtgever

Vraag 5	In het marktconsultatiedocument wordt aangegeven dat de nieuwe gedeelde oplossing moet voldoen aan uniforme IDU- en governanceprocessen en aan een uniform informatiemodel, met beperkte ruimte voor inrichtingskeuzes per deelnemer. Onze ervaring leert dat het harmoniseren van processen en het beperken van lokale variatie aanzienlijke impact kan hebben op de bedrijfsvoering van afzonderlijke departementen en mogelijk leidt tot organisatorische weerstand. Kunt u toelichten of u van de Opdrachtnemer ondersteuning verwacht bij het concretiseren en harmoniseren van deze uniforme processen, inclusief change- en adoptieactiviteiten binnen de deelnemende departementen?
Antwoord	Tijdens een verkenning is geïnventariseerd dat de meeste deelnemers grotendeels op dezelfde wijze werken. Het aligneren van de bedrijfsvoeringsprocessen is de verantwoordelijkheid van opdrachtgever en de departementen, waar nodig met ondersteuning van externe partijen, en valt buiten scope van een mogelijke opdracht.

Vraag 6	Het uitgangspunt in eigen datacenter te hosten beperkt het aanbieden van een SaaS oplossing waarbij alle voordelen van modernisatie, low-code implementatie, standaardisatie, nooit meer versie upgrades of handmatig patchen en daarbij behorende down-time en kosten weg zullen vallen. Wij hebben in onze SaaS oplossing een zelf gebouwde AI oplossing die help bij automatisering, efficiëntie, governance en security. Tevens heeft de SaaS oplossing connectie naar opties voor Non-employee werkers, Robotic processen en service accounts en naar het Generatieve AI platform. Alles vanuit een database en proces benaderbaar en gelijke werkwijze. Is deze keus definitief of kan er gesproken worden over SaaS en de vele voordelen?
Antwoord	Ja, de keuze is definitief. Alleen als het niet anders mogelijk is, kan in beperkte mate functionaliteit in de vorm van SaaS aangeboden worden, op voorwaarde dat de oplossing lokaal blijft functioneren als de koppeling of verbinding niet beschikbaar is. Hierbij moet te allen tijde worden voldaan aan het principe van digitale autonomie en soevereiniteit.

Vraag 7	In Scenario schets onderaan 4.2 staat een respectievelijk aantal (menselijk) identiteiten. Kunt u de verhouding van type gebruiken aangeven? Hoeveel (percentage of een aantal) gebruikers zal gebruik maken van provisioning en/of roterende wachtwoorden? Hoeveel (percentage of een aantal) gebruikers zal geen gebruik maken van de IAM-applicatie, maar alleen het account beheer worden aangemaakt en beheerd op uw Directory en met SSO inloggen?
----------------	---

Antwoord	In principe geldt de beschreven oplossing met betrekking tot identiteitsbeheer en selfservice voor alle natuurlijke personen als eindgebruikers. Voor beheer en governance schatten we het aantal gebruikers in op enkele tientallen afhankelijk van de deelnemende departementen. De genoemde aspecten van roterende wachtwoorden en SSO vallen buiten de scope.
Vraag 8	Wat zijn de verwachte tijdlijnen vanuit SSC-ICT voor het opstellen van de aanbesteding en het uitvoeren van de implementatie? Ons product beschikt op dit moment nog niet over alle functionaliteiten, maar wij staan ervoor open om deze te realiseren (eventueel in samenwerking met SSC-ICT voor best passende aansluiten). Hoe kijkt SSC-ICT ertegenaan als functionaliteit nog niet beschikbaar is, maar wel op de roadmap staat voor ontwikkeling?
Antwoord	Een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen en afronding daarvan is beoogd voor dit jaar. Dat geldt ook voor de voorbereidingen van de implementatie. De implementatie zelf en eerste onboardings zijn beoogd in 2027. SSC-ICT streeft naar een zo compleet mogelijk product, waarbij (door)ontwikkeling van basisfunctionaliteiten van het product tijdens de implementatie, o.a. gezien de tijdslijnen, niet wenselijk is.
Vraag 9	SSC-ICT vraagt om een TCO voor 8 jaar voor het beschreven scenario, maar geeft ook aan dat mogelijk departementen later aanhaken. Om een passende TCO te kunnen geven willen wij u vragen om in uw scenario verder in te gaan op de verwachting onboarding van de rest van de ministeries en departementen. Daarnaast geeft u aan dat het gaat om 10.000 bij uw eerste ministerie. Kunt u verder toelichten of dit gaat om alleen menselijke identiteiten of ook andere identiteit zoals machine identiteiten?
Antwoord	Voor de TCO vragen we om gebruik te maken van het beschreven scenario.
Vraag 10	In Scenario schets onderaan 4.2 staat bij bulletpoint 4 beschreven dat een aantal koppelingen op dit moment o.b.v. XML, SQL of LDIF werken. Welke van deze koppelingen bevat al een Restful-API koppeling naast de aangegeven koppelingen? Indien een van de koppelingen nog niet kan communiceren via Restful-API, kunnen wij er dan vanuit gaan dat dit tijdens of voor livegang wel wordt gerealiseerd?
Antwoord	U kunt ervan uitgaan dat sommige koppelingen t.z.t. nog niet kunnen communiceren via een RESTful API. Tijdens de applicatie onboarding wordt verkend wat mogelijk is op basis van RESTful API.
Vraag 11	U vraagt om een combinatie van RBAC en ABAC functionaliteit, maar hanteert tevens het uitgangspunt 'no-code'. Geavanceerde ABAC implementaties vereisen in de praktijk vaak scriptbare business logica (low-code) om complexe attribuut-vergelijkingen te maken die niet in standaard 'wizards' te vangen zijn. Is het gebruik van scripting (zoals JavaScript) voor complexe autorisatieregels geaccepteerd, mits deze beheersbaar blijven?
Antwoord	Ja, als het noodzakelijk is en mits niet belemmerend voor updates en releases.

Vraag 12	In de marktconsultatie, vraag 10, wordt gesproken over <i>containerization</i>. Kan SSC-ICT toelichten hoe de beoogde architectuur eruitziet? Specifiek: - Gaat het om één containerinstantie waarin logische segmentatie per ministerie wordt toegepast? - Of gaat het om meerdere afzonderlijke containers (bijvoorbeeld vijf), elk met dezelfde versie van de IAMsoftware, waarbij de toegang per container wordt afgeschermd op basis van ministerie specifieke- gegevens?
Antwoord	In principe één containerinstantie waarin logische segmentatie per deelnemer wordt toegepast. Maar mocht dit vereist worden door een deelnemer, wensen we ook afzonderlijke containers te ondersteunen.

Vraag 13	In de beschrijving van het scenario wordt gesproken over "<i>TAP en opleidingsomgeving waarvan P redundant is uitgevoerd</i>". Kan SSC-ICT valideren hoe deze redundantie wordt bedoeld? - Betreft dit één productieomgeving die redundant (bijv. actief/passief of actief/actief) draait binnen hetzelfde tenant/cluster? - Of worden meerdere productieomgevingen per ministerie bedoeld die parallel beschikbaar zijn?-
Antwoord	Met 'P redundant' wordt bedoeld hoge beschikbaarheid voor continuïteit van één productieomgeving ten behoeve van meerdere tenants.

Vraag 14	Uit de marktconsultatie begrijpen wij dat SSCICT de voorkeur geeft aan een -on-premises oplossing, gehost binnen het ODC (overheidsdatacenter). Kan SSCICT bevestigen of een -SaaSoplossing-, gehost binnen de EU, ook als optie wordt beschouwd?
Antwoord	De keuze is definitief. Alleen als het niet anders mogelijk is, kan in beperkte mate functionaliteit in de vorm van SaaS aangeboden worden, op voorwaarde dat de oplossing lokaal blijft functioneren als de koppeling of verbinding niet beschikbaar is. Hierbij moet te allen tijde worden voldaan aan het principe van digitale autonomie en soevereiniteit.

Vraag 15	In de marktconsultatie is geen informatie opgenomen over contractuele voorwaarden of over van toepassing zijnde standaarden en certificeringen (zoals ISO-27001, ISO-27701, NIS2-vereisten e.d.). Kan SSC-ICT bevestigen: - welke certificeringen of standaarden van toepassing zijn; - of deze documentatie gedeeld kan worden; - en of SSC-ICT voornemens is dit onderdeel mee te nemen in de verdere aanbesteding?
-----------------	--

Antwoord	Deze aspecten worden verder uitgewerkt tijdens het opstellen van een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.
-----------------	---

Vraag 16	Kan SSC-ICT toelichten hoe de weging tussen prijs en kwaliteit wordt vormgegeven in de uiteindelijke gunningscriteria? Worden kwalitatieve aspecten zoals security-bydesign, schaalbaarheid, integratiemogelijkheden en -langetermijn- beheersbaarheid expliciet meegewogen?
Antwoord	Besluitvorming daarover vindt, mede op basis van de resultaten van de marktconsultatie, plaats tijdens het opstellen van een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.

Vraag 17	Kan SSC-ICT aangeven hoe zij aankijkt tegen het (gedeeltelijk of volledig) afnemen van support- en servicegerelateerde managed services als onderdeel van de IAMoplossing-? Worden deze gezien als optioneel, wenselijk of verplicht? Daarnaast: beschikt SSC-ICT over voldoende gekwalificeerde interne capaciteit (FTE's en expertise) om een hoogbeschikbare, toekomstbestendige -IAMomgeving- zelfstandig te beheren?
Antwoord	SSC-ICT beschikt over gekwalificeerde interne capaciteit en is voornemens alleen 3 ^e lijns support en onderhoud uit te besteden.

Vraag 18	In de marktconsultatie is niet duidelijk of er taaleisen gelden. Kan SSC-ICT bevestigen: • of Nederlandse taalvaardigheid verplicht is voor documentatie, communicatie en overdracht; • welke eisen gelden bij beheertrainingen, support en toekomstige uitbreidingen zoals RBAC/ABAC; • Kunnen ontwikkelactiviteiten in het Engels worden uitgevoerd?
Antwoord	Ten aanzien van 3 ^e lijns support, onderhoud, trainingen voor beheerders en ontwikkelactiviteiten geldt Nederlands of Engels, met een voorkeur voor Nederlands.

Vraag 19	Indien een on-premises implementatie wordt vereist, kan SSC-ICT toelichten welke capaciteiten (bezetting, rollen, expertise) nodig zijn om het platform te beheren en te onderhouden? Beschikt SSC-ICT momenteel over de benodigde interne competenties om een dergelijke omgeving te exploiteren?
Antwoord	SSC-ICT beschikt over gekwalificeerde interne capaciteit en is voornemens alleen 3 ^e lijns support en onderhoud uit te besteden.

Vraag 20	Streeft SSC-ICT naar toekomstbestendigheid door een platform te selecteren dat aanvullende identity-securityfunctionaliteiten kan ondersteunen - zoals PAM, IGA, CIEM, -nonhuman/-AI-agentidentiteiten- en thirdparty- identity management— binnen één geïntegreerde oplossing?
Antwoord	Nee, de hierboven geschetste volledig geïntegreerde oplossing is niet van toepassing.

Vraag 21	Marktconsultatiedocument – paragraaf 3.3 p8 – De aanbestedende dienst geeft aan dat bij de verkenning van de rationalisatie van Identiteits- en Toegangsbeheer binnen het verzorgingsgebied van SSC-ICT zijn op dit moment negen departementen betrokken die met zeven verschillende departementale IdM-systemen (met beperkte toegangsbeheerfunctionaliteit) ongeveer 140.000 identiteiten beheren. Kunt u aangeven dat voor deze fase van de verkenning we uit kunnen gaan van 140.000 beheerde identiteiten?
Antwoord	Voor nu moet worden uitgegaan van het scenario: 5 ministeries met 58.000 beheerde identiteiten.

Vraag 22	Marktconsultatiedocument – paragraaf 3.3 p8 – De aanbestedende dienst geeft aan dat het kan zijn, dat de Opdracht als een Europese Aanbesteding of als een Inkoopopdracht (minicompetitie) onder een eerder afgesloten Raamovereenkomst van de Rijksoverheid wordt uitgezet. Kunt u hiervan een voorbeeld geven of specifiek aangeven welke Raamovereenkomst?
Antwoord	De voorbeelden zijn: a. de Resultaat Gerichte ICT IV opdrachten (RVICTO) ROVK uit 2022 als functionele uitvraag voor maatwerkprogrammatuur; b. de Europese Aanbesteding Programmatuur (EAP2023) ROVK uit 2023 als functionele uitvraag voor standaard programmatuur. Welke van toepassing is, is nog niet bepaald en of een Tender toch passend is. Zie ook het antwoord op vraag 112.

Vraag 23	Marktconsultatiedocument – Hoofdstuk 4 p9 – In de figuur geeft u een overzicht van beschikbare capabilities van de gewenste Shared Identiteits- en Toegangsbeheer oplossing. Kunnen we ervanuit gaan dat de wit gekleurde blokken zoals Authenticatie service en Priv toegang service, buiten de centrale oplossingen vallen, maar wel een koppelvlak hebben met de centrale oplossing?
Antwoord	Ja, dat is correct.

Vraag 24	Marktconsultatiedocument – paragraaf 4.2 p10 – De aanbestedende dienst geeft aan in principe alleen configureerbare (no-code) capabilities hierbij het uitgangspunt is. Kunt u aangeven wat bedoeld wordt met no-code en valt scripting bijvoorbeeld bij transformatie van naamgegevens ook onder no-code?
Antwoord	Ja, als het noodzakelijk is en mits niet belemmerend voor updates en releases.

Vraag 25	Marktconsultatiedocument – paragraaf 4.2 p11 – In de scenario wordt de koppelvlakken WIDSCAN, BVRIN, P-Direkt, GCMS, Facilitor, TOPdesk, Rijksdirectory, AD en LDAP-koppelingen genoemd. Kunnen we ervanuit gaan dat
-----------------	--

	bij deze verkenning het alleen gaan om de koppelingen genoemd in de scenario, of dient de Inschrijver rekening te houden met meerdere of ook andere koppelingen?
Antwoord	Graag alleen rekening houden met de in het scenario benoemde koppelingen.

Vraag 26	Marktconsultatiedocument – paragraaf 4.6 p12 – Kan de aanbestedende dienst aangeven dat bij vraag 24 b) bedoeld wordt dat de IST naar SOLL transformatie alle departementale migratie van zeven verschillende IdM-systemen bevatten?
Antwoord	Hier moet het scenario worden aangehouden zoals beschreven in het document, dus vijf departementen.

Vraag 27	Marktconsultatiedocument – paragraaf 4.7 p12 – De aanbestedende dienst wens uitwerking van kosten in een onderverdeling. Kunt u aangeven om hoeveel beheerde identiteiten het gaat en dient de inschrijver rekening te houden met onderhoud en supportkosten voor 8 jaar?
Antwoord	Zie voor het aantal te beheren identiteiten het scenario. Ja, voor de TCO graag rekening houden met onderhouds- en supportkosten voor 8 jaar.

Vraag 28	Marktconsultatiedocument – paragraaf 4.7 p12 – De aanbestedende dienst vraagt het verwachte aantal FTE voor het centrale technisch, applicatief en functioneel beheer? Kunt u aangeven of 1 ^{ste} lijns en functioneel beheer door de aanbestedende dienst zelf worden gedaan en 2 ^{de} , 3 ^{de} lijns ondersteuning door de inschrijver, of verwacht de aanbestedende dienst een volledige 'managed service'.
Antwoord	1 ^e en 2 ^e lijns support wordt door Aanbestedende Dienst geleverd en 3 ^e lijns support door de Inschrijver.

Vraag 29	Marktconsultatiedocument – Hoofdstuk 3 p7 – Kunt u aangeven wat er precies met multi tenancy bedoeld wordt?
Antwoord	Eén instantie met centraal beheer voor het operationeel houden van de dienst en onderhoud waar <i>elevated rights</i> voor nodig zijn. Binnen die instantie per afnemend departement een eigen domein/tenant of subtenant zodat o.a. data, rollen, identiteiten door een ander departement niet ongevraagd kunnen worden ingezien en aangepast.

Vraag 30	Marktconsultatiedocument – paragraaf 2.1 p5 – De aanbestedende dienst geeft aan dat de departementale IdM-systemen binnen het verzorgingsgebied van SSC-ICT zijn verschillend ingericht, gerealiseerd met verschillende producten. Kunt u aangeven om welke producten het gaat?
Antwoord	Voor de 7 centrale departementale IdM-systemen zijn op dit moment de volgende producten in gebruik. • DirX (2x) • MIM (3x) • IBIS • NetIQ

Vraag 31	De deadline van deze marktconsultatie is 3 maart. Is er ook een tijdstip waar voor de beantwoording ingeleverd dient te worden?
-----------------	---

Antwoord	Ja, dat is op 3 maart 2026 voor 23:59.
Vraag 32	Op welke wijze wordt multi-tenancy in de huidige omgevingen opgelost en wat is de gewenste scheiding van tenants in de gevraagde oplossing?
Antwoord	De huidige situatie kent geen multi-tenancy. Gewenste oplossing is één instantie met centraal beheer voor het operationeel houden van de dienst en onderhoud waar <i>elevated rights</i> voor nodig zijn. Binnen die instantie per afnemend departement een eigen domein/tenant of subtenant zodat o.a. data, rollen, identiteiten door een ander departement niet ongevraagd kunnen worden ingezien en aangepast.
Vraag 33	Vraag 7 vraagt of de capabilities beschikbaar zijn en vraag 8 vraagt hoe deze beschikbaar worden gesteld. Wat wordt precies als antwoord verwacht bij deze twee vragen?
Antwoord	Als antwoord op vraag 7 kan met 'ja' of 'nee' per capability worden volstaan. Vraag 8 vraagt of ze individueel beschikbaar worden gesteld op basis van betaalde licenties of integraal onderdeel zijn van de aangeboden oplossing.
Vraag 34	Het marktconsultatiedocument vermeldt dat de opdracht als Europese Aanbesteding of als Inkoopopdracht (minicompetitie) onder een eerder afgesloten Raamovereenkomst kan worden uitgezet. Wordt bij de keuze voor de verwervingsstrategie ook de mogelijkheid meegewogen om de gewenste oplossing te realiseren als uitbreiding op een reeds bij SSC-ICT in gebruik zijnde IAM-platform?
Antwoord	Nee, we zoeken de best passende oplossing voor ons doel, ongeacht of dit al ergens in gebruik is.
Vraag 35	Indien de opdracht als Europese Aanbesteding wordt uitgezet, wordt dan als gunningscriterium meegewogen dat hergebruik van bestaande inrichting, koppelingen en licenties leidt tot aanzienlijk lagere kosten, kortere doorlooptijd en lager transitierisico?
Antwoord	Deze aspecten worden meegenomen in een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen en worden niet verder uitgewerkt tijdens de marktconsultatie.
Vraag 36	Het uitgangspunt is 'één nieuwe dienst op basis van één product of een suite van samenwerkende producten'. Wordt een modulair platform met nauw geïntegreerde modules die als één geheel worden aangeboden, beschouwd als één product in de zin van dit uitgangspunt?
Antwoord	Ja. Dit is correct.
Vraag 37	Kan de Aanbestedende Dienst per departement een indicatie geven van het type en de versie van het huidige IdM-systeem, zodat leveranciers een realistischere inschatting kunnen maken van de transformatie-inspanning?

Antwoord	Voor de 7 centrale departementale IdM-systemen zijn op dit moment de volgende producten in gebruik. • DirX (2x) • MIM (3x) • IBIS • NetIQ In een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen wordt een gedetailleerde landschapskaart bijgevoegd.
-----------------	---

Vraag 38	Kan de Aanbestedende Dienst aangeven welke bronsystemen naast P-Direkt als leidend worden beschouwd voor identiteitsgegevens, en of de huidige koppelingen met deze bronsystemen onderdeel zijn van de scope of als bestaand worden beschouwd?
Antwoord	Deze uitwerking wordt meegenomen in een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.

Vraag 39	Het scenario beschrijft 58.000 menselijke identiteiten. Kan de Aanbestedende Dienst een indicatie geven van het verwachte aantal niet-menselijke identiteiten, service accounts en middelen dat in de oplossing beheerd moet worden? Dit is van invloed op de sizing en licentiekosten.
Antwoord	Graag uitgaan van 20% van het aantal menselijke identiteiten. In het geval van het scenario betreft het daarmee 11.600 niet-menselijke identiteiten.

Vraag 40	Vraag 22 vermeldt dat de oplossing potentieel meervoudig op verschillende klant domeinen wordt geïmplementeerd in verband met beveiligingsniveaus. Kan de Aanbestedende Dienst aangeven hoeveel klant domeinen en welke beveiligingsniveaus worden voorzien?
Antwoord	Dit wordt beschreven in een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.

Vraag 41	Welke typen entiteiten vallen binnen scope voor identiteitsbeheer en licentiëring (Bijvoorbeeld: natuurlijke personen, externen/ketenpartners, functionele/service-accounts, middelen/devices)?
Antwoord	Behalve middelen/devices vallen alle genoemde identiteiten binnen scope van de gevraagde oplossing, zowel identiteits-, als toegangsbeheer.

Vraag 42	Kunt u uw visie toelichten op de samenwerking tussen SSC-ICT en de deelnemende departementen, met een heldere afbakening van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden per partij voor de gedeelde IAM-voorziening (implementatie én beheer)? Graag specifiek ingaan op aspecten als: 1e- en 2e-lijns support, functioneel beheer, onboarding van applicaties, inrichting van (compliance)rapportages, uitrol van functionaliteit binnen de organisatie, periodieke recertificatie van toegang en het ontwerpen, opzetten, wijzigen en opruimen van rollen/attributen/policies.
-----------------	--

Antwoord	1 ^e en 2 ^e lijns support wordt door Aanbestedende Dienst geleverd en 3 ^e lijns support door de Inschrijver. Verdere uitwerking vindt plaats na de marktconsultatie.
-----------------	--

Vraag 43	Welke servicelevels gelden voor TAP/OTAP en productie (beschikbaarheid, RPO/RTO, failover-locaties), welke onderhoudsvensters zijn toegestaan, en welke eisen gelden voor monitoring, logging en SIEM-koppeling?
Antwoord	Deze aspecten worden meegenomen in een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen en worden niet verder uitgewerkt tijdens de marktconsultatie.

Vraag 44	Hoe "uniform" moeten IDU- en governance-processen en het informatiemodel zijn, en waar is variatie (per tenant/sub-tenant) wél/niet toegestaan? Zijn er harde SoD-regels, recertificatie-cycli en audit-eisen die per deelnemer verschillen?
Antwoord	We streven naar verregaande rationalisatie van de IDU-processen en daarmee de inrichting van de oplossing, met minimale verschillen per afnemer/tenant.

Vraag 45	Is het doel een "uniform autorisatiemodel" of mogen departementen kiezen tussen RBAC, ABAC of een hybride vorm?
Antwoord	Een hybride vorm is toegestaan. Het technisch rollenmodel moet uniform zijn om eventuele doorstroom naar andere deelnemers niet onnodig ingewikkeld te maken.

Vraag 46	Het uitgangspunt in eigen datacenter te hosten sluit het aanbieden van een SaaS oplossing uit, waarbij alle voordelen van modernisatie, low-code implementatie, standaardisatie, geen versie upgrades of handmatig patchen en daarbij behorende down-time en kosten weg zullen vallen. Is deze keus definitief of kan er gesproken worden over SaaS en de vele voordelen?
Antwoord	Ja, deze keuze is definitief. Alleen als het niet anders mogelijk is, kan in beperkte mate functionaliteit in de vorm van SaaS aangeboden worden, op voorwaarde dat de oplossing lokaal blijft functioneren als de koppeling of verbinding niet beschikbaar is. Hierbij moet te allen tijde worden voldaan aan het principe van digitale autonomie en soevereiniteit.

Vraag 47	De uitvraag noemt specifiek het uitgangspunt om in eigen datacenter te hosten. Dit zou kunnen leiden tot een aantal functionele beperkingen. Wij denken hierbij aan bijvoorbeeld de volgende voordelen die een SaaS-oplossing kan bieden: - low-code implementatie; - Standaardisatie; - nooit meer versie upgrades of handmatig patchen en daarbij komende risico's en kosten; - connectiviteit en integratie van non-human identities, robotic processen en service accounts - Snelle adoptie van innovatie (zoals AI-functionaliteit) Is deze keuze voor self hosting definitief of kan er gesproken worden over SaaS en de vele voordelen hiervan?
Antwoord	Ja, deze keuze is definitief. Alleen als het niet anders mogelijk is, kan in beperkte mate functionaliteit in de vorm van SaaS aangeboden worden, op voorwaarde dat de oplossing lokaal blijft functioneren als de koppeling of verbinding niet

	beschikbaar is. Hierbij moet te allen tijde worden voldaan aan het principe van digitale autonomie en soevereiniteit.
--	---

Vraag 48	Is de aanbestedende dienst voornemens om vooraf commitment van de eerste beoogde afnemers te verkrijgen en hen integraal te betrekken bij het implementatietraject (inclusief accordering van eisen en ontwerp en functionele test van de eerste oplevering), teneinde draagvlak, voortgang en een efficiënte uitrol te borgen?
Antwoord	Ja, Aanbestedende Dienst is voornemens om vooraf commitment van de beoogde afnemers te verkrijgen. De afnemers zijn en blijven nauw betrokken bij het traject.

Vraag 49	Kan de aanbestedende dienst bevestigen of de onderliggende infrastructuur (zoals een Kubernetes-cluster in ODC-Noord) door de aanbestedende dienst wordt geleverd, of dat dit onderdeel is van de scope van de aanbieder?
Antwoord	Ja, dit valt buiten scope en wordt door SSC-ICT geleverd.

Vraag 50	Kan de aanbestedende dienst bevestigen of de onderliggende infrastructuur is uitgerust met een CI/CD-pipeline voor het automatisch deployen van container images, of dat dit onderdeel is van de scope van de aanbieder?
Antwoord	Dit is de verantwoordelijkheid van de Aanbestedende Dienst.

Vraag 51	Heeft de aanbestedende dienst een overzicht van applicaties van de eerste beoogde afnemers, zowel van bronapplicaties (bv. identiteiten vanuit HR) als van doelapplicaties (gebruiksapplicaties)? Met in het bijzonder een inventarisatie welke van deze applicaties afhankelijk zijn van Active Directory c.q. Microsoft Entra Id, dan wel welke van deze applicaties hun identity accounts onafhankelijk beheren? Dit bevordert een betere werkschatting bij het maken van een aanbidding t.z.t., inclusief de dan benodigde connectoren.
Antwoord	Graag gebruik maken van het geschetste scenario.

Vraag 52	Zijn alle negen departementen verplicht deelnemer aan de toekomstige oplossing, of is aansluiting optioneel?
Antwoord	Nee, de departementen zijn niet verplicht om aan te sluiten. Op het moment van een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen is er duidelijkheid over de aansluiting van de eerste groep afnemers, waarbij er ruimte wordt gelaten voor latere aansluitingen.

Vraag 53	Kunt u aangeven welke groeibandbreedte (aantal extra departementen/identiteiten) moet worden meegenomen in onze planning en architectuur?
Antwoord	Graag voor nu uitgaan van het scenario.

Vraag 54	Kunt u verduidelijken welke opdracht-doelen als "kritisch" worden gezien en welke als "wenselijk"?
-----------------	--

Antwoord	Eisen en wensen worden uitgewerkt in een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen o.a. op basis van de uitkomsten van de marktconsultatie.
-----------------	---

Vraag 55	Heeft u een voorkeursmodel voor tenantstructuur (bijv. hoofdtenant per ministerie + subtenants), of staat dit nog open?
-----------------	---

Antwoord	Ja, dit staat nog open. Graag uw visie.
-----------------	---

Vraag 56	Kunt u aangeven welke randvoorwaarden (functioneel/juridisch) gelden voor hergebruik van identiteiten tussen ministeries?
-----------------	---

Antwoord	In dit stadium kan gesteld worden dat altijd herleidbaar moet zijn bij welke persoon/eigenaar een identiteit behoort en dat één ministerie verantwoordelijk is voor de identiteit. Een identiteit is uniek binnen de oplossing.
-----------------	---

Vraag 57	Zijn er uitzonderingen toegestaan op het "no-code" uitgangspunt, bijvoorbeeld voor complexe koppelingen?
-----------------	--

Antwoord	Ja, als het noodzakelijk is en mits niet belemmerend voor updates en releases.
-----------------	--

Vraag 58	Welke mate van uniformiteit verwacht u in in-, door- en uitstroomprocessen tussen tenants?
-----------------	--

Antwoord	We streven naar verregaande rationalisatie van de IDU-processen en daarmee de inrichting van de oplossing, met minimale verschillen per afnemer/tenant.
-----------------	---

Vraag 59	Kunt u technische randvoorwaarden van het ODC specificeren (containerplatform, netwerkzones, security)?
-----------------	---

Antwoord	Deze worden meegenomen tijdens een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.
-----------------	---

Vraag 60	Welke typen externe verbindingen (SaaS, cloud backends) zijn toegestaan binnen uw security- en soevereiniteitskaders?
-----------------	---

Antwoord	De gevraagde oplossing moet voor zijn werking zonder externe verbinding functioneren. Wel is er sprake van externe koppelingen met afnemende systemen/applicaties.
-----------------	--

Vraag 61	Hanteert u interne limieten of richtlijnen voor resourcegebruik, databases of virtualisatieplatformen?
-----------------	--

Antwoord	Dit wordt meegenomen tijdens een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.
-----------------	---

Vraag 62	Kunt u indicatief aangeven welke bronsystemen/doelsystemen minimaal in scope zijn voor koppelvlakken?
-----------------	---

Antwoord	Voor de marktconsultatie verwijzen we graag naar het scenario.
-----------------	--

Vraag 63	Ziet u de Integration Service primair als IAM-orchestratie-laag of als bredere integratievoorziening (ESB-achtig)?
-----------------	--

Antwoord	Voor deze uitvraag gaat het om IAM-gerelateerde koppelvlakken waarbij gebruik van een bestaande koppelingen niet wordt uitgesloten. Bij <i>out-of-the-box</i> koppelingen worden die gebruikt. Kortgezegd, het betreft geen bredere integratievoorziening.
-----------------	---

Vraag 64	Welke minimale requirements gelden voor Analytics & Intelligence (bijv. audits vs. geavanceerde risico-analyse)?
Antwoord	Minimaal audits, maar ook <i>anomalies</i> en uitkomstvoorspelling (bij grote aanpassingen).
Vraag 65	Kunt u definiëren wat u onder entiteiten verstaat (personen, middelen, serviceaccounts)?
Antwoord	Een herkenbaar en onderscheidbaar iets dat relevant is voor IAM en waarbij een Digitale Identiteit kan behoren (NORA: Begrippen IAM - NORA Online).
Vraag 66	Hanteert u een voorkeursscenario voor gefaseerde aansluiting (bijv. aansluiting alle departementen binnen 2 jaar)?
Antwoord	Medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live in verband met <i>end-of-life</i> software huidige systemen. Graag ontvangen we uw visie op een gefaseerde uitrol.
Vraag 67	Moeten alle standaardkoppelingen worden meegenomen in TCO-berekening, of een representatieve set?
Antwoord	Ja, alle in het scenario opgenomen koppelingen moeten worden meegenomen in de TCO-berekening.
Vraag 68	Kunt u aangeven welke rollen en FTE u zelf beschikbaar stelt in het transformatieteam?
Antwoord	Dit wordt in het vervolg verder uitgewerkt, mede op basis van de resultaten van de marktconsultatie.
Vraag 69	Zijn er reeds criteria voor prioritering van applicatie-onboarding beschikbaar?
Antwoord	Nee, buiten het overige enige tijd <i>end-of-life</i> zijn van de software van een aantal systemen, nog niet.
Vraag 70	Zijn er harde mijlpalen (bijv. start productie of eerste departement live) waarmee rekening moet worden gehouden?
Antwoord	Medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live in verband met <i>end-of-life</i> software huidige systemen. Graag ontvangen we uw visie op een gefaseerde uitrol.
Vraag 71	Wat worden ervaren als de functionele en technische beperkingen in de huidige IdM- en AM-functionaliteiten? En hoe wordt het gemis van een IGA-oplossing gevoeld?
Antwoord	We richten ons in dit traject niet op wat we nu missen, maar wat er nodig is om tegemoet te komen aan de huidige en toekomstige eisen en (wettelijke) verplichtingen wat betreft identiteits- en toegangsbeheer en een fundamenteel efficiëntere, effectievere en slagvaardigere overheid.
Vraag 72	Welke uitdagingen op het gebied van compliance en beheersbaarheid worden ervaren.
Antwoord	Zie antwoord op vraag 71.

Vraag 73	Is er al een inventarisatie en overzicht gemaakt van wie wanneer toegang hoort te krijgen per afnemer van het SSC (bijvoorbeeld een rollenmodel) en hoe wordt de volwassenheid en gepastheid hiervan beoordeeld door het SSC?
Antwoord	Dit traject is gestart, maar is nog niet afgerond.

Vraag 74	In welke mate is Identity Lifecycle beheer over de assen van Mens, Organisatie en Proces al ingericht bij de afnemers van het SSC en in welke mate verschillen deze?
Antwoord	Dit is een intern traject, voor nu richten we ons op wat er gezamenlijk gebruikt kan worden. Elk departement heeft zijn eigen processen en systemen ingericht voor wat betreft het beheer van mens en organisatie. Wel maken de meeste departementen gebruik van dezelfde generieke koppelingen. Een inventarisatie heeft uitgewezen dat de processen op hoofdlijnen grotendeels overeenkomen, de verschillen zitten voornamelijk in details en inrichting.

Vraag 75	Hoeveel eigen FTE is het SSC zelf voornemens in te zetten om de scope en het doel van de mogelijke opdracht te behalen?
Antwoord	Dit wordt mede op basis van de resultaten van de marktconsultatie verdere uitgewerkt.

Vraag 76	Hoeveel koppelingen zijn er met de huidige IdM- en IAM-systemen per afnemer van het SSC? Hoeveel van deze koppelingen zijn maatwerk (custom-logica) en/of met legacy-systemen?
Antwoord	Voor nu kan uitgegaan worden van de koppelingen in het scenario. Hierin worden de huidige types aangegeven. Daarnaast bevat een groot deel van de huidige koppelingen een vorm van maatwerk. Het onderwerp komt verder aan bod bij een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen, waarbij een gedetailleerde landschapskaart wordt bijgevoegd.

Vraag 77	Hoeveel NPA (Serviceaccounts, machine accounts) zijn er betrokken bij de initiële opdracht?
Antwoord	Dit wordt meegenomen tijdens een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen. Maar zie ook het antwoord op vraag 39.

Vraag 78	Wat zijn voor het SSC-succesfactoren op de uiteindelijke opdracht succesvol uit te voeren?
Antwoord	We zoeken een oplossing die door meerdere ministeries gebruikt kan worden met ieder hun eigen tenant met positieve impact op een effectieve, efficiënte en kosteneffectieve bedrijfsvoering die zich conformeert aan geldende wet- en regelgeving.

Vraag 79	In het diagram op pagina 9 zien wij overlap tussen de laag Governance Framework en het blok toegangsbeheer, bijvoorbeeld als het gaat om SOD policies / Segregation of Duties en Certification Campaigns / Access Certification. Wat is uw gedachte hierbij? Moeten policies en campagnes bijvoorbeeld worden gedefinieerd in het Governance Framework en (optioneel) worden uitgevoerd als onderdeel van het toegangsbeheer, of moeten policies en campagnes ook onder eigen regie gedefinieerd kunnen worden?
Antwoord	Het vastleggen van <i>policies</i> en <i>campaigns</i> moet in het Governance framework worden vastgelegd wanneer hier oplossingsbrede adminrechten voor nodig zijn

	die de totale werking van de oplossing kunnen beïnvloeden, waarbij het mogelijk is om ministerie/tenant-afhankelijke regelgeving vast te leggen. Wanneer tenantspecifieke vastlegging mogelijk is die niet van invloed is op de totale oplossing, moet dit in decentraal beheer worden vastgelegd. We streven waar mogelijk naar maximale selfservice voor de deelnemers. Waarbij opgemerkt dat de <i>out-of-the-box</i> mogelijkheden van de aangeboden oplossing wat ons betreft leidend zijn.
Vraag 80	Kunt u nader toelichten hoe zwaar het criterium soevereiniteit weegt ten opzichte van functionaliteit en prijs in een eventuele aanbesteding?
Antwoord	Gezien het huidige geopolitieke klimaat is soevereiniteit een absolute voorwaarde, hetgeen wellicht nadelige gevolgen heeft voor functionaliteit en prijs. Dit wordt ook verwoord in paragraaf 4.1 punt 5 van de uitvraag. Daarnaast wordt Soevereiniteit expliciet benoemd in de paragraaf "digitale overheid en samenleving" van het huidige regeerakkoord.
Vraag 81	Verstaat de Aanbestedende Dienst onder beperking van afhankelijkheid van niet-Europese partijen ook juridische onafhankelijkheid van extraterritoriale wetgeving (zoals de US Cloud Act)?
Antwoord	Ja. Dat is correct.
Vraag 82	Hoe wordt het migratierisico van zeven bestaande IdM-systemen meegewogen in de aanbestedingsstrategie?
Antwoord	Migratieaspecten en -risico's worden meegenomen bij een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.
Vraag 83	Hoe wordt omgegaan met oplossingen waarbij bepaalde functionaliteiten (zoals analytics of AI) uitsluitend cloud-gebaseerd beschikbaar zijn?
Antwoord	De gevraagde oplossing moet voor zijn werking zonder externe verbinding functioneren. Wel is er sprake van externe koppelingen met afnemende systemen/applicaties.
Vraag 84	Hoe ziet de Aanbestedende Dienst de balans tussen centrale governance en departementale autonomie in een multi-tenant model?
Antwoord	Eén instantie met centraal beheer voor het operationeel houden van de dienst en onderhoud waar <i>elevated rights</i> (admin), die de totale werking van de oplossing negatief kunnen beïnvloeden, voor nodig zijn. Binnen die instantie per afnemend departement een eigen domein/tenant of subtenant zodat o.a. data, rollen, identiteiten door een ander departement niet ongevraagd kunnen worden ingezien en aangepast. Per tenant streven we naar maximale selfservice.
Vraag 85	Wordt verwacht dat de leverancier verantwoordelijkheid draagt voor datamigratie en applicatie-onboarding of ligt dit primair bij SSC-ICT?
Antwoord	Wij verwachten dat dit een gecombineerde verantwoordelijkheid is onder regie van Opdrachtnemer, maar toetsen dit, de precieze rolverdeling en de verantwoordelijkheden graag aan de uitkomsten van de marktconsultatie.
Vraag 86	Vraag 4.1.4 In het geval dat een medewerker van Ministerie A ook voor Ministerie B werkt: als Ministerie B de identiteitsgegevens (zoals persoonskenmerken en het

	unieke overheidsidentificatienummer) wil gebruiken", kunt u kort beschrijven wat de use case hier is?
Antwoord	Een medewerker die ook voor een ander departement gaat werken hoeft niet opnieuw het instroom proces binnen de oplossing te doorlopen. In dit stadium kan worden gesteld dat bepaalde, specifieke identiteitsgegevens die hun oorsprong vinden bij ministerie A, hergebruikt kunnen worden door ministerie B. Hierbij moet altijd herleidbaar zijn bij welke persoon/eigenaar een identiteit behoort en is één ministerie verantwoordelijk voor de identiteit. Een identiteit is uniek binnen de oplossing.

Vraag 87	Wat wordt er bedoeld met 'gebruik van de identiteitsgegevens'? Gaat het hier om de gebruiker die toegang heeft tot een applicatie of om de beheerder van het IGA-platform?
Antwoord	Het betreft hier de identiteit die toegang nodig heeft.

Vraag 88	In 4.2.7 lijkt het te gaan over 'toegangsbeheer'. Bent U op zoek naar een complete IAM-oplossing (identiteitsbeheer én toegangsbeheer)?
Antwoord	Ja, maar daarbij kan identiteitsbeheer worden geïmplementeerd en afgenomen worden, zonder dat toegangsbeheer daarvoor noodzakelijk is, zodat op een later tijdstip, naar behoefte, toegangsbeheer afgenomen kan worden.

Vraag 89	Scenario 4.2 Vijf deelnemende ministeries .. Verwijst U naar de migratie van de genoemde 'items'? U verwijst naar 5 IdM-systemen, maar de lijst bevat er 9. Is het mogelijk het scenario beter te beschrijven?
Antwoord	De lijst van 9 betreft niet de IdM-systemen, maar de koppelvlakken in scope van het scenario.

Vraag 90	Hebben de verschillende ministeries verschillende bronnen voor identiteiten (HR tools of andere bron applicaties) en zal dit in de toekomstige situatie zo blijven of wordt hier ook gestreefd naar een vorm van centralisatie?
Antwoord	In zowel de huidige, als toekomstige situatie is er sprake van meerdere bronsystemen voor identiteitsgegevens.

Vraag 91	Is er een governance structuur (over de verschillende ministeries) die toelaat om de kern (IAM) processen op elkaar af te stemmen?
Antwoord	Ja, maar voortdurende afstemming blijft nodig, waarbij er rekening gehouden wordt met noodzakelijke verschillen.

Vraag 92	Is er een afzonderlijk traject voorzien om kern (IAM) processen op elkaar af te stemmen of wordt dit beschouwd als een faze in een overkoepelend traject naar een nieuw platform?
Antwoord	Nee, deze afstemming is integraal onderdeel, één van deelstromen, van het project rationalisatie.

Vraag 93	Hoeveel (RBAC) rollen worden er op dit ogenblik beheerd door de verschillende IDM-oplossingen (9 Ministeries)?
Antwoord	Op dit moment is het gebruik van (geautomatiseerde) RBAC beperkt.

Vraag 94	Welke toegangsbeheer modellen worden heden gebruikt (Role based access control (RBAC) , Attribute based access control (ABAC) , Relation based access control (Rebac) , Policy based access control (PBAC)) ?
Antwoord	Op dit moment worden RBAC en ABAC beperkt gebruikt.

Vraag 95	Hoe wordt de voorkeur van open source afgewogen ten opzichte van enterprise support, security updates?
Antwoord	Open source is naar onze mening niet gerelateerd aan enterprise support en security updates.

Vraag 96	Hebben de ministeries doel applicaties die gedeeld worden over ministeries heen en hoe wordt dit heden behandeld door de verschillende IDM-applicaties van de ministeries?
Antwoord	Ja, er zijn (generieke) bron- en doel- applicaties die door meerdere departementen worden gebruikt. Op dit moment heeft elk departement zijn eigen koppeling naar de betreffende applicaties.

Vraag 97	Hoe ziet SSC-ICT een model van samenwerking met de deelnemende partij omtrent de uitvoering van de bestaande naar de nieuwe situatie?
Antwoord	Deelnemende partijen (departementen) zijn onderdeel van de projectorganisatie tijdens de transformatie van IST naar Soll. Van Opdrachtnemer als deelnemende partij wensen wij regie op de transformatie, maar we toetsen dit, de precieze rolverdeling en de verantwoordelijkheden graag aan de uitkomsten van de marktconsultatie.

Vraag 98	Welke diensten van de deelnemende partij worden in beschouwing genomen (installatie, architectuur en design, initiële implementatie en configuratie, nazorg, ..) ?
Antwoord	Opdrachtnemer levert tijdens de projectfase technisch ontwerp, installatie, configuratie, de eerste datamigraties, nazorg en training en daarna 3 ^e lijns support en onderhoud.

Vraag 99	Welke doorlooptijd om de verschillende IDM-oplossingen naar een nieuw IGA/IDM platform te migreren/ transformeren wordt hier in ogenschouw genomen?
Antwoord	Medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live in verband met <i>end-of-life</i> software huidige systemen. Graag ontvangen we uw visie op een gefaseerde uitrol.

Vraag 100	Zijn de 9 ministeries ongeveer even groot wat betreft het aantal identiteiten of is de verdeling eerder een aantal ministeries met kleiner aantal identiteiten en een aantal ministeries met groter aantal identiteiten?
Antwoord	Het aantal identiteiten per ministerie verschilt. Er zijn grote en kleine. Het beschreven scenario geeft een globale indicatie van de aantallen.

Vraag 101	Hoeveel omgevingen (TAP) bevat elke IDM-oplossing en hoeveel omgevingen worden nodig geacht in de nieuwe oplossing?
Antwoord	Nu heeft elke IdM-oplossing een (OT)AP-omgeving. De bedoeling is dat er straks 1 TAP en opleidingsomgeving komt, waarbij P redundant is uitgevoerd.

Vraag 102	Kunt u het beoogde governance model nader toelichten, inclusief de verdeling van verantwoordelijkheden tussen SSC-ICT en de deelnemende departementen?
Antwoord	1 ^e en 2 ^e lijns support wordt door Aanbestedende Dienst geleverd en 3 ^e lijns support door de Inschrijver. De verdeling van 1 ^e en 2 ^e lijns support tussen SSC-ICT en departementen moet nog worden uitgewerkt. Deze uitwerking vindt plaats na de marktconsultatie.
Vraag 103	Is het uitgangspunt dat alle deelnemende departementen één uniform IDU-proces en informatiemodel hanteren, of is beperkte tenant-specifieke afwijking toegestaan?
Antwoord	We streven naar verregaande rationalisatie van de IDU-processen en daarmee de inrichting van de oplossing, met minimale verschillen per afnemer/tenant.
Vraag 104	In het scenario waarin een medewerker werkzaam is voor meerdere departementen wordt uitgegaan van één centrale identiteit met gedeelde attributen, of van logisch gescheiden identiteiten per tenant?
Antwoord	Er wordt uitgegaan van één centrale digitale identiteit.
Vraag 105	Is volledige uitfasering van de bestaande IdM-systemen binnen een vooraf bepaalde termijn een harde eis?
Antwoord	Voor een aantal IdM-systemen die <i>end-of-life</i> zijn (begin 01-2029) is dit een harde eis.
Vraag 106	Valt Privileged Access Management (PAM) binnen de scope van de mogelijke opdracht, of betreft dit een optionele uitbreiding?
Antwoord	PAM is buiten scope
Vraag 107	Kunt u een indicatie geven van het gemiddeld aantal gekoppelde applicaties per departement en het totaal aantal te realiseren bron- en doelkoppelingen en directory services inclusief de 9 benoemde koppervlakken?
Antwoord	Voor nu graag rekening houden met de aantallen zoals genoemd in het scenario.
Vraag 108	Is tijdens de transitieperiode tijdelijke coexistence van legacy-koppervlakken (bijv. XML/SQL) toegestaan, of dient volledige migratie naar REST/SCIM voorafgaand aan productiegang gerealiseerd te zijn?
Antwoord	Het scenario van tijdelijke co-existentie is toegestaan, waarbij het principiële uitgangspunt de standaarden van Forum Standaardisatie is.
Vraag 109	Kunt u specificeren welke compliance- en beveiligingskaders van toepassing zijn, zoals BIO, NIS2 en andere rijksbrede kaders?
Antwoord	Deze aspecten worden verder uitgewerkt tijdens het opstellen van een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.

Vraag 110	Kunt u aangeven of bij een eventuele aanbesteding wordt uitgegaan van één hoofdaannemer met integrale verantwoordelijkheid dan wel samenwerking in consortiumvorm is toegestaan, en in hoeverre kennisoverdracht en overdracht naar het SSC-ICT-beheer als verplicht onderdeel van de opdracht wordt beschouwd?
Antwoord	Ja, dit zou een logische mogelijkheid kunnen zijn, maar we kunnen hier nog niet op vooruit lopen. Deze inkoopstrategie moet nog verder bepaald worden. (Kennis)overdracht is een verplicht onderdeel van de mogelijke opdracht.

Vraag 111	Par 3.1 - Scope van de opdracht. Kan SSC-ICT nader aangeven hoe zij de rolverdeling zien in de operationele fase tussen leverancier, SSC-ICT en afnemers van de dienst. Hoe ziet SSC-ICT de rolverdeling mbt onderhoud en beheer van het platform zelf, de IAM diensten die op dat platform draaien, en technisch en functioneel beheer van de IAM diensten, en ondersteuning van de afnemers.
Antwoord	1e en 2e lijns support wordt door Aanbestedende Dienst geleverd en 3e lijns support door de Inschrijver. De verdeling van 1e en 2e lijns support tussen SSC-ICT en departementen moet nog worden uitgewerkt. Verdere uitwerking vindt plaats op basis van de marktconsultatie.

Vraag 112	Par 3.3 - Omvang van de mogelijke opdracht Indien SSC-ICT na deze marktconsultatie ronde besluit om deze opdracht in de markt uit te zetten, wat zijn de criteria en evt bijbehorende drempels, die bepalen of de opdracht een Europese Aanbesteding wordt, of als een Inkoopopdracht (minicompetitie).
Antwoord	De keuze tussen een Europese aanbesteding en een minicompetitie wordt primair bepaald door de geraamde opdrachtwaarde en de vraag of een passende raamovereenkomst beschikbaar is waarbinnen de opdracht rechtmatig kan worden geplaatst.

Vraag 113	Par 3.3 - Omvang van de mogelijke opdracht In lijn met veel andere IT uitvragen in de publieke sector, verwachten wij dat ook SSC-ICT als eis zal stellen dat beheer van de IAM oplossing binnen de EER belegd moet zijn (gecombineerd met lokaal beheer van de IAM infrastructuur in SSC-ICT datacenter). Is dat correct? Zo nee, welke locatie eisen worden dan gesteld aan beheer?
Antwoord	Over het verplicht vanuit de EER leveren van onderhoud en support is nog geen besluit genomen.

Vraag 114	Par 3.3 - Omvang van de mogelijke opdracht Identiteitsmodel – Is er momenteel één masteridentiteit per persoon over alle ministeries, of betreft het ministeriespecifieke identiteiten die alleen wanneer nodig aan elkaar worden gekoppeld? Kan SSC-ICT tevens bevestigen dat de HR/bronsystemen per ministerie zijn, of is het 1 systeem voor alle ministeries samen?
Antwoord	Elk ministerie doet nu het beheer van zijn eigen identiteiten. Wel hebben alle identiteiten een Rijksbreed uniek nummer, met een centrale administratie die bijhoudt bij welke ministeries het nummer in gebruik is. Deze administratie ligt buiten de IdM-systemen. Op dit moment heeft elk ministerie eigen koppelingen met een aantal gedeelde HR- en andere bronsystemen.

Vraag 115	Par 4.3 hosting vragen
------------------	------------------------

	Is uitgaande connectiviteit van ODC naar leveranciersdiensten toegestaan voor patching, licentiecontroles en telemetrie/monitoring informatie. Zo ja, wat zijn de eventuele restricties mbt de data die uitgewisseld word?
Antwoord	Nee, de gevraagde oplossing moet voor zijn werking zonder externe verbindingen functioneren.

Vraag 116	Par 3.1 - Scope van de opdracht. Servicegovernance - zijn er elementen van Joiner/Mover/Leaver (instroom/doorstroom/uitstroom) en toegangsgovernance die uniform zijn voor alle ministeries, en ja welke elementen zijn dat dan. Anders is onze aanname dat elk ministerie nu zijn eigen proces heeft.
Antwoord	Op dit moment heeft elk ministerie nog zijn eigen proces. Uit onderzoek is gebleken dat deze op hoofdlijnen grotendeels overeenkomen. We streven naar verregaande rationalisatie van de IDU-processen en daarmee de inrichting van de oplossing, met minimale verschillen per afnemer/tenant.

Vraag 117	Securitybaselines Welke securitykaders en richtlijnen zijn van toepassing (bijv. BIO, eIDAS/NCSC, eisen mbt gebruik van cryptografie, gebruik hardware modules voor sleutels, etc.)?
Antwoord	Deze aspecten worden verder uitgewerkt tijdens het opstellen van een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen.

Vraag 118	Scenario is de verwachting dat na een pilot fase de ministeries één voor één ge-onboard worden, of kunnen meerdere ministeries in parallel worden gemigreerd?
Antwoord	Medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live in verband met <i>end-of-life</i> software huidige systemen. We kunnen ons daarbij voorstellen dat onboardings parallel uitgevoerd worden, zolang het beheersbaar blijft. Graag ontvangen we uw visie op een gefaseerde uitrol.

Vraag 119	<i>4.1 Algemene vragen</i> Binnen de overheid geldt de voorkeur voor open source bij "gelijke geschiktheid". Welke criteria worden getoetst om "gelijke geschiktheid" vast te stellen.
Antwoord	Tijdens een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen wordt dit verder uitgewerkt.

Vraag 120	In het aanbestedingsdocument wordt aangegeven dat binnen het huidige verzorgingsgebied circa 140.000 identiteiten vallen, verdeeld over negen departementen. Voor het kunnen opstellen van een realistische, marktconforme prijsindicatie en een onderbouwde Total Cost of Ownership (TCO) is voor inschrijvers inzicht nodig in de mate van afnamezekerheid en de beoogde contractuele uitgangspunten. Kan SSC-ICT toelichten: a. hoe een gefaseerde onboarding van dienstafnemers mogelijk zal plaatsvinden en welke volumebandbreedtes, groeiscenario's of andere vormen van volumegaranties hieraan zijn verbonden. b. welk soort identiteiten worden onderscheiden (zoals bijvoorbeeld interne/externe medewerkers, werkplek gebruiker, derden, niet-
------------------	---

	persoonsgebonden identiteiten, etc.) c. wat de beoogde initiële contractduur is en welke verlengopties daarbij worden overwogen; Deze informatie is noodzakelijk om inschrijvers in staat te stellen proportionele en onderling vergelijkbare prijs- en licentiemodellen te hanteren.
Antwoord	Allereerst, graag uitgaan van het scenario betreffende aansluiting van 5 departementen. a. Aanvullend, medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live. b. Alle genoemde identiteiten zijn in scope. c. Nog te bepalen. Voor de TCO graag uitgaan van 8 jaar.

Vraag 121	In het aanbestedingsdocument wordt gesproken over één gedeelde IAM-dienst met logische tenants voor de deelnemende departementen. Kan SSC-ICT toelichten hoe de beoogde Governance is ingericht tussen SSC-ICT en de departementen, in het bijzonder ten aanzien van: • De mate van configuratievrijheid per tenant; • Verantwoordelijkheden binnen lifecycle-processen; • Change-, release- en configuratiebeheer binnen en over tenants heen? Deze informatie is van belang om de organisatorische en operationele impact van het multi-tenantmodel consistent en proportioneel te kunnen beoordelen.
Antwoord	• Voor het Identiteitsbeheer voorzien we uniforme processen waarmee account lifecycle management per deelnemende departementen kan worden toegepast. Voor het Toegangsbeheer kunnen verschillende workflows selectief per deelnemende departement worden ingezet. • Het LCM en change-, release- en configuratiebeheer van de oplossing wordt centraal belegd.

Vraag 122	In het aanbestedingsdocument wordt aangegeven dat de onboarding van departementen zich mogelijk over meerdere jaren kan uitstrekken. Kan SSC-ICT toelichten op welke wijze wordt voorzien in een evenwichtige verdeling van risico's indien onboarding gefaseerd plaatsvindt, terwijl van aanbieder in een vroeg stadium investeringen worden verwacht in implementatiecapaciteit, infrastructuur en kennisopbouw? Deze toelichting helpt inschrijvers om disproportionele risico-allocatie te voorkomen.
Antwoord	Onderdeel van een mogelijke opdracht is het gezamenlijk uitwerken van een plan van aanpak voor de realisatie van de oplossing en de gefaseerde onboarding van departementen.

Vraag 123	Het aanbestedingsdocument refereert aan support, beheer en training. De verdeling van verantwoordelijkheden is niet expliciet aangegeven. Kan SSC-ICT aangeven hoe zij op hoofdlijnen kijkt naar de verdeling van verantwoordelijkheden in (mogelijke) scenario's, in het bijzonder ten aanzien van: • Het operationeel (technisch) beheer van de IAM-oplossing; • Het functioneel beheer en de afstemming met departementen; • Het ondersteunen van de departementen, zowel tijdens als na de transitie;
------------------	---

	• Lifecycle-management, doorontwikkeling en wijzigingen. Deze toelichting helpt inschrijvers om de organisatorische en operationele impact beter te duiden en om hun antwoorden binnen de marktconsultatie op een consistente en proportionele wijze vorm te geven.
Antwoord	1 ^e en 2 ^e lijns support, waaronder ondersteuning van departementen en functioneel beheer, wordt door Aanbestedende Dienst geleverd en 3e lijns support door de Inschrijver. De verdeling van 1 ^e en 2 ^e lijns support tussen SSC-ICT en departementen moet nog worden uitgewerkt. Verdere uitwerking vindt plaats op basis van de marktconsultatie. Zie verder vraag 4.

Vraag 124	Van aanbieder wordt gevraagd een planning en FTE-inschatting te geven. Kan SSC-ICT een indicatieve roadmap verstrekken voor de te verwachten fasen, inclusief de stapsgewijze onboarding van departementen? Dit stelt inschrijvers in staat om realistische aannames te doen ten aanzien van resourceplanning en inzet.
Antwoord	Aan Opdrachtnemers wordt met vraag 27 gevraagd om een planning op hoofdlijnen op basis van het scenario betreffende aansluiting van 5 departementen. Aanvullend daarop, medio 2027 minimaal eerste departement live, eind 2028 minimaal (in totaal) 3 departementen live.

Vraag 125	In het aanbestedingsdocument (diagram pagina 9) lijkt sprake van een functionele overlap tussen het Governance Framework en het onderdeel Toegangsbeheer, met name ten aanzien van SODpolicies (Segregation of Duties) en Certification Campaigns (Access Certification). Kan SSCICT toelichten hoe deze verantwoordelijkheidsverdeling is beoogd, in het bijzonder ten aanzien van: • Waar policies en campagnes worden gedefinieerd (uitsluitend binnen het Governance Framework of ook binnen het toegangsbeheer); • De mate waarin departementen zelf policies en campagnes mogen opstellen of aanpassen; • De samenhang tussen governancebepaling en operationele uitvoering binnen toegangsbeheer. Deze toelichting helpt inschrijvers om de functionele scheiding, verantwoordelijkheidsverdeling en impact op de inrichting van de IAMdienst eenduidig te kunnen beoordelen.
Antwoord	Policies en campagnes kunnen centraal worden gedefinieerd en door de deelnemende departementen binnen hun tenant, per policy of campagne binnen het Governance Framework of Toegangsbeheer. Waarbij opgemerkt dat de <i>out-of-the-box</i> mogelijkheden van de aangeboden oplossing wat ons betreft leidend zijn.

Vraag 126	Kunt u aangeven of er bestaande (C)IAM, AM/SSO oplossingen of (scripted) maatwerk/automation oplossingen aanwezig zijn en zo ja, welke oplossing of oplossingen draait/draaien voor elk van de 5 genoemde tenants? Voorbeelden zijn MIM, Okta, ADFS, NetIQ, Service Bus architecturen/API brokers.
Antwoord	We achten beantwoording van deze vraag niet relevant voor deze marktconsultatie.

Vraag 127	Kunt u aangeven of er per tenant, sprake is van een voorgenomen migratie van data ? En zo ja, welke data denkt u te willen gaan migreren?
Antwoord	Dit is afhankelijk van het nog uit te werken transformatiestrategie op basis van o.a. deze marktconsultatie. In ieder geval moeten de volgende data in de nieuwe voorziening landen: organisatiestructuren, persoons- en werkrelaties met bijbehorende accounts en toegangspassen.
Vraag 128	Kunt u aangeven of afnemen van een SaaS in een Europees datacenter van Microsoft in uw nieuwe architectuur een passende oplossing is ? Zo nee, is een hybrid cloud gebaseerd op een oplossing in uw eigen Entra ID omgeving een passende oplossing?
Antwoord	Nee, de oplossing dient gerealiseerd te worden in een overheidsdatacenter. Alleen als het niet anders mogelijk is, kan in beperkte mate functionaliteit in de vorm van SaaS aangeboden worden, op voorwaarde dat de oplossing lokaal blijft functioneren als de koppeling of verbinding niet beschikbaar is. Hierbij moet te allen tijde worden voldaan aan het principe van digitale autonomie en soevereiniteit.
Vraag 129	Kunt u specifieker aangegeven welke centrale diensten u wilt gaan hosten ? Inschrijver denkt op dit moment in kansen op het vlak van éénmalig uitdenken van een identiteiten- en toegangsbeheer model, die replicerbaar is naar de beschreven 5 tenants. Dit betekent minder keuzes voor de 5 tenants om opnieuw het wiel te gaan uitvinden, denk aan specifieke workflows, rolbeheer processen, in-, door- en uitstroom flows en het bedenken en realiseren van Governance processen zoals Access Reviews. In hoeverre zijn processen en oplossingen op dit moment al gelijk en waar wijken per tenant zaken af ?
Antwoord	Alle beschreven capabilities dienen geleverd te worden vanuit een overheidsdatacenter. Op dit moment heeft elk ministerie nog zijn eigen proces. Uit onderzoek is gebleken dat deze op hoofdlijnen grotendeels overeenkomen. We streven naar verregaande rationalisatie van de IDU-processen en daarmee de inrichting van de oplossing, met minimale verschillen per afnemer/tenant.
Vraag 130	Inschrijver ziet kansen op een integratie tussen verschillende oplossingen met als doel om een sterker geheel van capabilities en standaarden te realiseren. Dit betekent een integratie van (C)IAM, IGA, PAM, SSO/AM van bijvoorbeeld verschillende leveranciers. Sluit dit aan op uw architectuur en zo nee, kunt u aangeven welke niet aansluiten ?
Antwoord	Nee, dit sluit niet aan. Uitsluitend de in de marktconsultatie genoemde capabilities voor identiteits- en toegangsbeheer zijn in scope, dus (C)IAM, PAM en SSO vallen buiten scope.
Vraag 131	Zijn er functionele ontwerpen beschikbaar met hierin core usecases ten aanzien van de beschreven capabilities en welke requirements heeft u hier mogelijk reeds voor opgesteld ? Kunnen deze worden gedeeld ?
Antwoord	Ja, deze zijn beschikbaar, maar kunnen op dit moment niet worden gedeeld.
Vraag 132	Hoe wilt u omgaan met B2B/Guest identiteiten ? Wilt u deze centraal opslaan in een "master" tenant of wilt u deze koppelen vanuit de onderliggende 5 tenants ?
Antwoord	Op dit moment nog niet van toepassing, maar toekomstig zijn ze gekoppeld aan een specifieke tenant.
Vraag 133	Hoeveel applicaties en welke type applicatie, zijn er per tenant gedefinieerd via AD/Entra ID groepen ? En om hoeveel groepen / applicaties gaat het gemiddeld ?

Antwoord	Voor deze marktconsultatie graag uitgaan van het geschetste scenario. In een mogelijke aanbesteding of functionele uitvraag via mantelpartijen wordt een gedetailleerde landschapskaart bijgevoegd.
Vraag 134	Zijn de AD directories / Entra ID omgevingen onderling met elkaar gefedereerd en/of federeren deze met een centrale IdP van SSC-ICT ?
Antwoord	De gestelde vraag valt buiten scope van de gevraagde oplossing.
Vraag 135	Kunt u meer vertellen wat eigen regie op gegevens precies betekent ? Wat mogen centrale en decentrale beheerders van elkaar zien, beheren en delen ? Staat u bijvoorbeeld toe dat er in een tenant eigen workflows en rollen worden gemaakt en/of wilt een "oversight" functie inregelen ?
Antwoord	Eigen regie op gegevens betekent dat eigenaar en/of organisatie volledige controle heeft over zijn gegevens. Verdere uitwerking vindt plaats tijdens het project.
Vraag 136	Klopt de aanname dat er feitelijk sprake is van 6 omgevingen, één voor SSC-ICT zelf en 5 tenants voor de aangesloten ministeries ?
Antwoord	Het geschetste scenario gaat uit van 5 tenants voor de ministeries m.b.t. het registreren en beheren van identiteiten (waarbij de medewerkers van SSC-ICT in de BZK-tenant zitten), dus geen aparte tenant voor SSC-ICT. Voor Toegangsbeheer vormt SSC-ICT wel een apart onderdeel.
Vraag 137	Hoeveel non-human identities, privileged accounts en dergelijke zijn straks (evt naar schatting) aanwezig in de to-be omgeving ?
Antwoord	Voor de marktconsultatie en het scenario kan wat betreft niet-menselijke identiteiten uitgegaan worden van 20% van het aantal menselijke identiteiten.
Vraag 138	Hoeveel b2b identiteiten zijn er thans actief, die géén deel uitmaken van de scope van gebruikers van SSC-ICT en haar 5 tenants ? Maw welke externe organisaties en aantallen gebruikers zijn er gekoppeld die niet uit een HR proces komen ?
Antwoord	Op dit moment geen.
Vraag 139	Kunt u aantallen doorgeven van identiteiten die over meer dan één ministerie heen, toegang hebben ? Hoe verloopt het I-D-U proces voor dit type medewerkers op dit moment ?
Antwoord	Elk ministerie heeft op dit moment zijn eigen IDU-proces, waaraan eigen accounts worden toegekend. Het is niet mogelijk om via het eigen KA-account werkzaamheden bij een ander ministerie te verrichten. Als dit wel noodzakelijk is, dan wordt het IDU-proces bij het andere ministerie opnieuw doorlopen voor de medewerker.
Vraag 140	Zijn er bestaande classificaties op applicaties, accounts, entitlements die gebruikt worden en zo ja waar ?
Antwoord	Wij achten deze vraag als niet van toepassing op het doel van de marktconsultatie.
Vraag 141	Wordt er op dit moment gebruik gemaakt van Access Reviews / Certificeren van toegang binnen de aangesloten ministeries, zo ja waar en op welke wijze ?
Antwoord	Ja, daar wordt procesmatig en gedeeltelijk geautomatiseerd gebruik van gemaakt. In de toekomst willen we dit geautomatiseerd laten plaatsvinden. Graag vernemen we wat de <i>out-of-the-box</i> mogelijkheden van uw oplossing zijn.

